

PRZEKLĘCTWO (302) *sb n*

e oraz o jasne.

przeklęctwo (268), **przeklęstwo** (20), **przeklęstwo** (12), **przeklęstwo** (1), **przekleństwo** (1); *przeklęstwo SeklKat* (2), *KromRozm III*; *przeklęstwo* : *przeklęstwo MurzHist* (1:2), *GroicPorz* (1:1), *KrowObr* (9:6), *BudBib* (8:2), *SkarJedn* (2:3); *przeklęstwo* : *przeklęstwo* : *przekleństwo Leop* (9:12:1); *przeklęstwo* : *przeklęstwo* : *przeklęstwo SkarŻyw* (17:3:1).

sg *N* *przeklęstwo* (72). ◇ *G* *przeklęstwa* (51). ◇ *D* *przeklęstwo* (3). ◇ *A* *przeklęstwo* (86). ◇ *I* *przeklęstwem* (44); [-em], -(e)m (44). ◇ *L* *przeklęctwie* (15). ◇ *pl N* *przeklęstwa* (14). ◇ *G* *przeklęstw* (2). ◇ *A* *przeklęstwa* (12). ◇ *I* *przeklęstwami* (1). ◇ *L* *przeklęctwach* (2).

Sł stp: przekleństwo, przeklęstwo, Cn: przeklęstwo, Linde bez cytatu: przeklęstwo, przeklęstwo.

1. *Kłątwa* (zwłaszcza jako kara boża za złe postępowanie) i jej skutki; *wyjęcie spod opieki; anathema Vulg, PolAnt, Modrz, Calep, Cn; maledictio Vulg, PolAnt, Modrz; execratio PolAnt, Cn; denotatio, iuramentum Vulg* (222) : Ktoráľ ochłoda człowieka potępionego potkać może? I owszem cokolwiek mowię/ słyżę/ widze kofztuię/ ábo czuię/ wśyftko mi się w *przeklęstwo* obráć. *MurzHist* S3; Abowiem nád złodzieiem zówždy iest frototá y pokuthá/ á nád dwuięzycznym *przeklęctwo* co gorśe *Leop Eccli* 5/17; A iestli sie národziće/ w *przeklęctwie* sie národziće: á iestli zemrzećie/ w *przeklęctwie* będzie dział wáľ. *Leop Eccli* 41/12; Y ftála sie ziemiá wáľá puftynią/ y ná dziw/ y ná *przeklęctwo*/ przeto że w niej nie máľz obywatelá/ iáko iest po dziś dzień. *Leop Ier* 44/22, *Deut* 30/7, *Eccli* 41/13, *Mal* 4/6, *Luc* 11 *arg*; Tho *przeklęctwo* fámeo Kainá perfony się dotyka *BibRadz* I 3b *marg*, *Gen* 4 *arg*; bo kędi *Sprawiedliwość* przedayna/ ta^m *przeklęctwo* wielkie *KochSat* C; *RejPos* 42; Ale sie tego boię/ [...] żebym *przeklęctwem* y opacnym zmyśłem od Bogá pokárany nie był: gdybym sie ná człowieku záľadzał *CzechRozm* 65v, 66, 78; Stáry zakon ciężki/ ludzie w *przeklęctwie* zoftáwował. *SkarŻyw* 3 *marg*, 3 [2 r.], 271; pijány záľuguie dwoiákie *przeklęctwo*. *WerGość* 265, 208; *KochWr* 22; *Calep* 67b; Nic niezfzczęľliwzego przydáć sie człowiekowi nie może/ iáko czáfu żywotá złe rozumienie mieć o łobie/ á po łmierći záľię nieśławę bądź *przeklęctwo* ćirpieć. *Phil* P3; *WujNT* 217, 1.*Cor* 12/3, *Gal* 3 *arg*; *PowodPr* 4, 15; Y było iedno *przeklęctwo* w zakonie/ nie leżec zmarłemu w grobie oycow łwoich. *SkarKaz* 386a, 81b, 385b [2 r.]; łłżyli cudzym bogom/ ktorých oycowie ich nie ználi. Dla tego zápalił się gniew Páńłki przeciw ziemi tey/ y wprowadził to *przeklęctwo* ná nie. *SkarKazSej* 683a, 680b *marg*.

przeklęctwo czego [= za co] (1): Wybań mię z *przeklęctwá* méy niepobożności/ Aby mógl mój ięzyk łławić tve litości *KochPs* 77.

przeklęctwo czego [= czym się realizujące] (2): *SkarJedn* 398; Tá błogółławiona iest miánowicie miedzy niewiáftámi: bo od troiákiego ich *przeklęctwá*/ wolná vczynioná: to iest/ *przeklęctwá* náture/ iż nieplódná nie byłá. Winy: iż bez grzechu poczęłá. Męki/ iż w rodzeniu boleści nie vczuła. *LatHar* 476; [Biskup Izáchar vbaczywśy/ iż Ioachim z oná swoią [tj. z żonq] był przez ták wiele lat w *przeklęctwie* [!] nieplódnoczy [...] / z gniewem Ioáchimá od pędzył od ołtarzá *JanKoszŻyw* B4].

przeklęctwo komu (1): Błogółławieńftwo Noego Semowi y Iaphetowi/ Synom cnotliwym/ á *przeklęctwo* [!] Chamowi. *StryjKron* 6.

przeklęctwo przeciw komu (1): *Przeklęctwo* przeciw łprzećiwnikom. *LubPs* I2v *marg*.

przeklęctwo na kogo, na co (6): Przeklęctwo ná złe niewierne żydy/ iż oni wzgárdzili perfonę Páná Kriřtuřowę y świętą náukę yego. *LubPs Z marg, dd marg*; Tho przeklectwo [!] iest ná zwierzchownego y ná wewnętrznego wężá to iest ná Czártá/ y ná naczynie ie⁸⁰. *BibRadz I 2d marg*; Obyczáiem prorockim oznáymuie przeklęctwo Boże/ ná ty/ ktorzy rodzice řwe w řromotę przypráwuia. *BibRadz I 5d marg; RejPos 103v; BiałKat 58. Cf teź* »(przy)padło przeklęctwo«, »puścić przeklęctwo«.

przeklęctwo o co (1): Przetoź Pan Bog tych przeklęctw/ ktore tám przez Máláchiařá wydał/ o řkrzywdzenie Káplánow řług řwoich/ to lekárřtvo zořtáwuie: mowiać: Náwroćcie řie do mnie/ á ia řię náwroć do was *PowodPr 26*.

przeklęctwo za co (4): *GroicPorz aa2 marg cf* »przeklęctwo straszliwe«. *Cf* »(przy)padło przeklęctwo«, »przeklęctwo odnieść«.

przeklęctwo nad kim, nad czym (8): Thák iż řie pełni ono przeklęctwo nád wámi co o was powiedáć Pan raczył: Iź biedá wam ktorzy zámykacie kroleřtvo niebieřkie/ inych tám nie puřczácie *RejPos 184*; Nieciężřzeć ono było przeklęctwo zá pánowánia Iozuego nád Izraěłřkim ludem/ gdy Achánes řyn Zary/ przeciřwko Bożemu rořkazániu táiemnie pobrał był niektore rzeczy obywałelow Ierichońřkich. *ModrzBaz 143v. Cf* »przeklęctwo się iřci«, »przeklęctwo wisi«.

przeklęctwo czyje, czego [= kto, co (= Zakon) przeklina] [w tym: ai poss (19), G sb i pron (15), pron poss (4)] (38): *KromRozm III L3; BibRadz Iudic 9/57, Thren 3/65*; A gdy mu [*Ionatasowi*] powiedzyeli o przeklęctwie oycowřkim/ przeřtał wnet [*pić miód*]. *BielKron 64v*; Iuź tám przeklęctwá wřzytki ony Moizeřzowe vřtác muřzá/ ktore Pan dał był wywołáć ná niewdziěczne á ná niepořłuzne řobie. *RejAp 188v; GórnDworz Kk4v; KuczbKat 330; RejZwierc 256v; BudBib Thren 3/64[65]; SkarŻyw 3; StryjKron 6; KochEpit A4; [Balak wynajřł proroka Balaama]* áby był przeklęctwem řwym Prorockim/ lud Boży pod vpadek y zwycięřtvo iego poddał *PowodPr 4*; [*Pisze Dydona do Eneasza*:] Zginiona/ obawam řie bych cie nie zgubiłá/ Albo y řwym przeklęctwem bychci nie řzkodziłá. *PudłDydo B2. Cf* »przeklęctwo Pańskie«, »przeklęctwo Zakonu«.

przeklęctwo czyje [= kto jest przekłety] [w tym: G sb i pron (6), pron poss (5), ai poss (3)] (14): przeklęctwo Adámowe ná ziemię iest przenieřone. *BibRadz I 3b marg*; obietnice pořłuznych y przeklęctwá niepořłuznych zakonu. *BibRadz I 73d marg*; Támże im powiedzyał [*Mojřesz*] wřzytki przeklęctwá ich ktore ie miały potkáć ieřliby nie wypeřnili/ onych řrogich deřretow á onych vřtaw od Páná řwego ták vczynionych á im podánych. *RejPos 102v, 142, 256; RejZwierc 5v*; nářze/ przeklęctwo ná řobie ćierpiáł [*Pan Jezus*]: áby nas od niego vwolnił *CzechRozm 228v, 45; SkarJedn 398; SkarŻyw 262; LatHar 476, 672. Cf* »przeklęctwo lawy matki, niewieřcie«.

Z przytoczeniem słów klátwy (4): A zořtáwićcie imię wářfe náprzeklęctwo wyřránym moim: y zábijie ćie Pan bog *Leop Is 65/15; BibRadz Is 65/15*; Zářię ma od páná Boga przeklęctwo czeřné/ káždy/ ktory będziě zlorzeczył máćce y oycu/ niech będziě zábit *BiałKat 53v*; Ná tákie ludźie [*drapieřce*] řciága řie ono przeklęctwo Sálomonowe: Ktory kryie zboże/ miedzy ludźmi przekłetyym zořtánie [*Vulg Prov 11/26*]. *KuczbKat 330*.

W połączeniach szeregowych (13): Iź řię teřz potym w ogroicu modlił [*Pan*]/ z grzechem/ s przeklęctwem/ řmierciá/ z Dyabłem/ y řtrářliwym řádem bożym potykał řię. *KrowObr 49v*; A gdzie niemářz pokoju thám niemářz wefela y żadney poćiechy/ ále iest niewiádomořć/ niedowiářtvo/

niełááká Boża/ przekłéctwo/ gniew Boży/ wátwienie/ rofpátz/ piekło/ y wietzne męki y potępienie *KrowObr* 54, 214; *Leop Ier* 44/12; Pufci ná cię Pan przekłéctwo/ trfogę/ y zginienie we wżytkie^m co poczniefz *BibRadz Deut* 28/20, *Ier* 25/18; A iákie záfię fprofne przezwiáká/ przekłéctwá/ y rozliczne ftráchy/ opowiada [Pan] fáłecznikom á naiemnikom/ kthorzy fáłecznie á niewierne páfą tę fwiętą trzodę iego/ dla pożytkow fwoich. *RejPos* 125, 40v, 138 [2 r.]; *BudBib Ier* 25/18; *SkarŻyw* 1; *PowodPr* 5.

W przeciwstawieniach: »przekłéctwo ... błogofławieństwo (29), (słowa a) obietnice (3), łaska (2), dzięki, obrona, opatrność Pańska, pokój, sprawiedliwość, szczęście« (36): *RejPs* 163v; *GroicPorz* aa2; A gdy cie iuz w prowadzi Pan Bog twoy do ziemi/ do ktorey idziez ná mieszkánie/ vczyniż błogofławieństwo ná gorze Gáryzym/ á Przekłéctwo ná gorze Hebal *Leop Deut* 11/30, *Deut* 11/28, 30/1; Iáko vrodzay ieft błogofławieństwo/ ták też záfię nieurodzay przekłéctwo. *BibRadz* I 2d marg, I 73d marg; A o niewiernych piłmá wżytki poświadzáia/ iz nie tylko áby mieli być w iákiey opátrności Páńkiefy/ ále wżędy przekłéctwá á pomftá vftáwicznie thuż chodzi zá nimi *RejPos* 277, 175v, 189v, [278]; A izbychci rádził przy czym małz zoftác/ zda mi fie żebyś mi zá dobre nie miał/ izbych cie takim proftákem być rozumiał/ żebyś nie vmiał miedzy błogofławieństwem á przekłéctwem obrác co ieft lepszego. *RejZwierc* 126v, 190, 192, 261; *WujJudConf* 78v; *BudBib* 2.Esdr 13/2; *CzechRozm* 45, 182; *ModrzBaz* 124v; *SkarJedn* 4, 398; *SkarŻyw* 2, 303 [2 r.]; *StryjKron* 6; wybáwił nas [Chrystus] od przekłéctwá Zakonu Bożego/ á poftáwił nas pod łáfká fwoią *WerGośc* 208; *GrabowSet* C3; Nádwżyfkie niewiáfty błogofławieństwem vraczona [Maryja]/ w przekłéctwá ich wżelkiego oddaleniu/ á wżelkiego fzcześcia ich doftápieniu. *LatHar* 672, 412; *WujNT Hebr* 6/8; *SiebRozmyśl* F2v; *PowodPr* 4, 6; *CzahTr* F3; O niezczęfne práwo/ ktore wżytkę fpráwiedliwość gubi/ á przekłéctwo ná to kroleństwo wlewa. *SkarKazSej* 701b.

W porównaniu (1): fłufznie przyobleklás iáko zá ftroyná fzáte/ konfufiá ábo zámiefzánie y przekłéctwo: ktore fie w cię ták wpoilo że go pozbyć nie mozełz. *PowodPr* 5.

W charakterystycznych połączeniach: przekłéctwo ciágnąc, cierpieć (2), czytać, kłáść przed oczy(ma) (2), mieć, mowić, obalać [na kogo], obrocić [na kogo], odciać, opowiadać (2), oznajmowác (2), postawić [gdzie], przekłádać (przełóżyć) (przed oblicznością) (3), przełómić, przyjąc na się, przywrocic na się, skazić, ubłagać, uczuć, uczynić (uczynione) (2), wlec na się, wniwecz obrocić, wprowadzić [na kogo], wydane, wylewác [na co], wyświadczać, wziąć na się, zasługowác (zasłużyć) (2), zgładzić (2), zostawić, zwyciężyć; przekłéctwa bliski, być przyczyną, bać (obawać) się (3), oddalenie, strzec się, uść (uchodzić) (2), nie znać (2); odkupienie od przekłéctwa; w przekłéctwo obrocić (obracać się) (4), odmienić się, wprawić; mieć za przekłéctwo; przekłéctwem pokarany (skarać) (2), pod upadek poddać, szkodzić, upadać, zagrozić; z przekłéctwem potykać się; w przekłéctwie pocieszyć, trwác, uweselić [kogo], zosta(wowa)ć (2); przekłéctwo cześne, gorsze, jawne, srogie (4), wielkie (6), zasłużone; przekłéctwo niepobożności; przekłéctwo przeciw sprzeciwnikom; przekłéctwo na ciało, na duszę, na niewierne, na węża [=~czarta], na Żydy; przekłéctwo o skrzywdzenie [kogo]; przekłéctwo za niesprawiedliwą przysięgę, za uczynki swe; przekłéctwo ojcowskie (2), prorockie; przekłéctwo Adamowe, carogrodzkie, nieposłusznych Zakonu, niezbożników, rodzicow.

Frazy: »przeklęctwo się iści, wypełniło się« [w tym: nad kim (1)] [szyk zmienny] (1:1): Przytym też wżytke złoć mężow Sychem obrocił Bog ná głowę ich/ á wypełniło fie nád nimi przeklęctwo Ioátámá [venit ad eos maledictio Iotham] fyná Ierobáálowego *BibRadz Iudic 9/57*; Służnie fię tedy nád náfzą Polfką iści/ co támże Pan Bog dáley mowi. O iáko márna sftáłas fię nád podziw: powtarzáiąc poftępki złe fwoie. [...] Záprawdę fię to przeklęctwo ná oko v nas iści. *PowodPr 19*.

»[na kogo] (przy)padło, przyjdzie (a. ma przyć), ściąga się przeklęctwo« [w tym: za co (1)] =maledictio apprehendet *PolAnt [szyk zmienny] (6:4:1)*: Iefli niebędziesz fluchał głófu Páná Bogá twego/ [...] przydą ná cię/ wżyftki przeklęctwá ty/ y chwycą fię ciebie [*Vulg Deut 28/15*]. *KrowObr 109*; A Przeto gdiby ná cię przypádli te wśyftkie rzeczy przepowiedziáne/ Błogosłáwienstwo [!] ábo przeklęctwo [venerint omnes sermones isti, benedictio sive maledictio]/ ktorem ci teraz położył przed oczy twoie: [...] ieflibyś ferdeczną záłością fie złożył/ [...] wywiedzie cie záś Pan Bog twoy z ięftwá twego *Leop Deut 30/1*; W tym wierfzu y w inych dawa [prorok Amos] znác o tych ktorzy fię vdáváią zá wśelákimi rofzkofzámí/ o Bogá niedbáiąc/ zá co im oznáymuie przeklęctwo [!] kthore ná nie ma przydz od Bogá. *BibRadz I 463c marg, Deut 28/15*; [obiecał nam Pan święte pokolenie] ktore nas miáło wybáwić á wyzwolic od onego wiecznego więzyenia/ y wieczney niewoley/ y z onego frogiego przeklęctwá kthore było ná nas przypadło przez pirworodny grzech/ á prze niepośluźenftwo w Ráiu pirwżego człowieká á przodká náfzego Adámá. *RejPos 138, [278]*; *KuczK Kat 330*; iefliże [...] nie będziecie fie chcieć záchowác wedle woley á rofkazánia mego/ tedy też tego pewnie bądźcie iści/ iż ná was wżyftki przeklęctwá przypádną co ich iedno ieft ná ziemi y ná niebie [*Vulg Deut 28/15*] *RejZwierc 5v*; *ArtKanc M5*; Rádżę wam tedy/ pánný byście ták zoftály/ Byście zásię z tą Ewą tego nie plákály: By wam zásię iáblużká tego nie prześiádło/ Gdyż téż ná was/ co y ná nię/ to przeklęctwo pádło. *SiebRozmysl Mv*; *SkarKazSej 683a*.

»przeklęctwo wisi, stać będzie (a. musi) nad głową (a. [nad kim])« (3:2): A iákie záfię fmetki/ vpadki/ y wieczne przeklęctwá vftáwicznie ftać będą nád tobą/ iefli namniey odstápiłz od woley fwiętey iego/ á od pośluźenftwá iego. *RejPos 40v, 146, 265v*; nieprzyidzieli ná to/ że miásto błogosłáwienstwá przeklęctwo nád námi od Bogá będzie wiśiáło [*pro beatitudine maledictio nobis et ira Dei immineat*]/ á czáfu złey przygody/ nienaydziemy żadnego mieyscá miłóśierdzia? *ModrzBaz 124v*; A to [trwoga] niłkąd inąd pochodzi/ iedno z przeklęctwá Páńłkiego/ ktore wiśi nád głową człowieká káżdego tákiego. *WerKaz 300*.

Zwroty: »być (a. zostać) w przeklęctwie, pod przeklęctwem, na przeklęctwo« [szyk zmienny] (4:3:2): *SeklKat Nv*; y będą wytrawieni [członkowie pokolenia Judy] od namnieyłłego do nawiętłłego/ od mieczá y od głodu pozdycháią: y będą ná przylięgę/ y ná dziw/ y ná przeklęctwo [*et erunt ... in maledictionem*]/ y ná pośmiech. *Leop Ier 44/12*; *BielKron 94v*; Abowiem iáko Páweł s. piłze/ by nam Pan nie zoftháwił nádzieie o tym fwiętym plemieniu/ bylibychmy byli w więtłzym gniewie/ w więtłzym przeklęctwie y w ciężłzym vpadku niż miáłtá Sodomłkie á Gomorłkie *RejPos 138 [idem] 15v, 34, 152*; A ták ktorzy z wiáry fą/ będą błogosłáwieni z wiernym Abráhámem. Abowiem ile ich ieft z vczyńkow zakonu/ pod przeklęctwem fą [*sub maledicto sunt*]. *WujNT Gal 3/10*; *SiebRozmysl F2v*; [JanKoszŻyw B4].

»w przeklęctwie chodzić« (1): zacząć to są rzeczy/ Kiedy ojciec y matka dziatkom dobrorzeczy. Iako zaś rzadko komu szczęśliwie się wodzi/ Kiedy w przeklęctwie swoich rodziców kto chodzi. *KochEpit* A4.

»przeklęctwem grozić (a. zagrozić); przegroźki przeklęctwa« [szyk zmienny] (4;1): *BiałKat* 51; otoż tam o tych [Izraelczykach, którzy odstępowali od Boga] Prorok mowi/ z tego ich strzufiuc y przeklęctwem grożąc *CzechRozm* 66; błogofławił ludziom Iozue/ y czytał im zakon/ y obietnice Bożego błogofławieństw/ iesli będą dobrzy: y przegroźki przeklęctw/ iesli będą zli/ á woley Boskiey niepowolni. *SkarŻyw* 303, 484; *SkarKazSej* 701b.

»kłaść przeklęctwo« (2): *RejZwierc* 256v; Więc pośpolicie oni pobożni dawni Polacy/ takowe nádania czynili y zapisowali/ kładąc przeklęctwa frogie w zakonie Bożym opifane na duszy/ cieie/ flawie/ mairności/ potomstwie/ y wszech postępkach na potomstwo swe: ktoreby takie nádania łamało. *PowodPr* 49.

»przeklęctwo oddalić (a. oddalać); przeklęctwa oddalenie« = *maledictionem avertere* *Modrz* (3;1): *ModrzBaz* 144v; Pánu Bogu dziękuy iżes się iuz takiego Testámentu doczekał/ któryc z ferca opoczyftego/ mięsne y miękkie przez Duchá syná Bożego/ ktorego na nas wylac raczył/ czyni/ y z ciebie ono nieznośne iarzmo składa/ y przeklęctwo za nim idące oddala. *SkarŻyw* 3; Abowiem z ciebie [Maryjo] wyniknęło słońce [prawiedliwości (Iezus Chryftus) ktory przeklęctwo oddaliwzy/ opátrzył nas błogofławieństwem *LatHar* 412, 672.

»przeklęctwo (na sobie) odnieść (a. odnosić)« [w tym: od kogo (1), za co (2)] [szyk zmienny] (6): Onędzna swinio/ o marna iálczorko/ izafzby tobie nie lepiej słuchac á odnosić na sobie ty swięte słowá á obietnice Pána swoiego y ty swięte błogofławieństwá iego/ niżli maż odnieść na sobye thy mórne przezwiká iego/ y ty frogie przeklęctwá od niego. *RejPos* 175v, 277; *RejZwierc* 42; *CzechRozm* 228v; powiedział iey [Jan Chryzostom Eudoksji] áby Iezabellę w wydzieraniu tey winnice nienáfladowála: á tego się przeklęctwá ktore ona odnioflá/ bała. *SkarŻyw* 88; Za co [za pot ludzi robotnych] ia/ przeklęctwo rychley á niż dzięki Odnośzę. *GrabowSet* C3.

»przeklęctwem przeklác (a. przeklinać); w przeklęctwie przeklęty« (3;1): Wprzeklęctwieście przeklęci [In *maledictione estis maledicti*]/ á mnie ciadzacie narodie wzytek. *BudBib Mal* 3/9; *StryjKron* 11; *NiemObr* 82; Czytay sobie ielcze w Księgách Moyzefzowych o przeklęctwách Páńkich/ ktoremi przeklina ludzie wżeteczne. *WerKaz* 298.

»przeklęctwo puścić, przywieść (a. nawieść) [na kogo, na co]« = *adducere a. mittere maledictionem* *PolAnt*; *inducere maledictionem* *Vulg* [szyk zmienny] (3;3): á że sie vdáli służyć bogom innym [...]/ dla tego tedy rozgniewáflacie [!] zápalczywość Páńflka na the ziemię/ że na nie przywiodł the wflýtkie przeklęctw/ ktore są opifane w tych księgách *Leop Deut* 29/27; *BibRadz Deut* 28/20; á on [Pan] powiada/ wołacie do mnie/ podnoście ręcze swe do mnie/ á głofy wálze niesprawiedliwe/ [...] á iakoż ia mam wfluchac was? á owżem obroczę sie do was tyłem/ á miałto błogofławieństwá puścżę na was przeklęctwo á frogą pomstę wczynię nád wami. *RejZwierc* 261; *BudBib Deut* 29/27; *CzechRozm* 24v; Przeklęctwo puści [Pan] na to krolestwo/ w ktorym pozarte od nieprzyacioł będzie/ y zginie/ czego vchoway Boże/ iesli tak złego práwá nie zepfuiecie. *SkarKazSej* 701a.

»wybawić, wyzwolić, wykupić, oswobodzić, wyswobodzenie, wybawion od przeklęstwa; wybawić, wyswobodzić, wybawienie z przeklęstwa« [w tym: *wybawić a wyzwolić* (1)] = *redimere de maledicto Vulg* [szyk zmienny] (2:1:1:1:1:1:2:1:1): Niechayże iedno ten Dawid Polfki [tj. *król*]/ [...] to Kácérftwo potłucze/ y fam siebie połpołu z Królestwe^m fwym/ z wiecznego gniewu Bożego/ y z przeklęstwa ninieyfzych y potomnych ludzi/ wybawi. *OrzQuin* O; Tuć iuż iedno tego nie doftawało/ ábyś był wybawion od onego przeklęstwa/ kthore nád tobą zawnždy wiliáło *RejPos* 146, 138; *KochPs* 77; *CzechEp* 32, 294; *WerGośc* 208; Gwiazdá ie vprzedzáá/ ktora im znak dawáá/ áż do tego mieyfca/ gdzie się ten Pan národził/ ktory nas wyfwobodził/ z wiecznego przeklęstwa. *ArtKanc* B3; *WujNT Gal* 3/13, s. 661.

»przeklęstwo (wy)da(wa)ć« = *maledictionem dare PolAnt* [szyk zmienny] (9): Gniewa fię welmi o Bałwophalftwo pan y dał przeklęstwo rzekąc/ przekletyto człowiek ktori chwali za boga vczinek rzemiefnika/ y poklada w nym nadzieię fwoię. *SeklKat* Ev; *GroicPorz* aa2; Przełto tełz Pan Bog/ ná drugim mieyfcu/ frogie przeklęstwo ná ty wżyfcki wydawa/ ktorzy głofu iego nieflucháią/ thák mowiąc. Iefli nie będziefz fluchał głofu Pána Boga twego/ [...] przydá ná cię/ wżyfcki przeklęstwa ty *KrowObr* 109; Pátrzayże gdy ono był Báláám poiechał/ Aby ná ludzi Pánfkie przeklęstwo był wydał. *RejWiz* 155v; *BibRadz Thren* 3/65; Tu iuż fáłzuiiecie Piłmo Boże/ przydawáiąc to słowko Sámeo/ ktorego w texcie niemáłz: á nieboicie fie one⁸⁰ przeklęstwa/ ktore ná tákie Duch święty wydawa. *WujJud* 53v; *BudBib Deut* 30/1, *Thren* 3/64[65]; *PowodPr* 26.

»przeklęstwo zjác; zjęte jest przeklęstwo« [szyk zmienny] (2;1): *WujJudConf* 77v; Szczego oni S. ftarzy oycowie fię z wielką chęcią y wzdychániem ku zbáwicielowi przyfłzemu obracáli/ áby z nich innego lzeyfzego zakonu dániem przeklęstwo ftárego ział *SkarŻyw* 3; Práwie to była woniáiąca y wdzięczna ofiárá Pánu Bogu/ ktora ná krzyżu/ zá złości ludzkie záwińnęła [...]. Dla ktorey ofiary z ięte znas ieft przeklęstwo/ y krewkość náłzá y fłkonność do grzechu obmowiona v Bogá/ y do dobrego pošilona ieft. *SkarŻyw* 271.

Wyrażenia: »przeklęstwo Iawy matki, niewieście« (1:1): Tyś przefzłá wżyfckie błogofłáwiona miedzy niewiáftami: prze táki owoc żywotá twe⁸⁰: ktory rodząc dziewiřtwá nietráciřz/ y przeklęstwa Iawy mátki náłzey nieznařz. *SkarŻyw* 112, 12.

»przeklęstwo Pańskie, boże (a. boskie), Boga, od Boga, u Pana« = *maledictio Dei Modrz* [szyk 13:3] (7:5:1:2:1): *RejWiz* 155v; *BibRadz* I 5d marg; *RejPos* 189v, 265v; *BiałKat* 53v; czemu ná fię dobrowolnie wleczeřz to iáwne przeklęstwo Pánfkie? *RejZwierc* 259v, 42, 260v; Przyimifz tedy W.Kr.M. [...] tę máłá pracá nářzę/ á prawdy Kořciołá Powřzeczneo obronę: ktorá W.K.M. y infzym wřzem ftanom y poddány W.K.M. podawamy/ okázuiąc fáłřze y zdrády/ teyto Ewángeliey nowey/ ktora w Polřce ieft przyczyná nierządu wřzego/ y przeklęstwa Bożego *WujJud* b3; *RejPosWstaw* [41³]; *ModrzBaz* 99v, 124v; Vżywáli do fytu: chęć przedsię zořtáie/ A pan wedla łákomřtwá dořtátku dodáie. Iefzcze iedli/ iefzcze im w gębie mięfo tkwiáło/ Gdy fie pánfkie przeklęstwo ná nich okázáło. *KochPs* 116; *WerKaz* 298, 300; Iefzcze wiefřzą ma nieřpráwiedliwořć/ y wiefřze zá łobá przeklęstwo bozkie ciągnie to práwo [które wy *konfederacyjá* zowiecie] *SkarKazSej* 701a.

»pražen, wolen przeklęstwa; od przeklęstwa wolny« [szyk 2:1] (1:1;1): ktho weń [w *Jezusa Krystusa*] vwierzy á w nim práwá nadzieię połožy/ iuż pražen tego przeklęstwa/ iuż nád nim žádney

ład ani żadna [!] frogość nie zawiśnie. *RejPos* 139; nie tylko wolen iest tego tám przeklętwá y zmyfłu opáczne⁸⁰ káždy/ kto w Iezufie Chrifufie człowieku fynu bożym vmiłowánym nádzieję pokláda/ [...] ále nád to błogofławionym zoftáwa. *CzechRozm* 66; *LatHar* 476.

»przeklęstwo przyrodzone« = *grzech pierworodny* [szyk 1:1] (2): Toć iest twoiá Ewángelia y dobra nowiná/ Kolędá/ y Nowe láto twoie/ Narodzie niezczéfnego Iádámá/ ktora cię lamá/ w płáczu twym vtulić/ y w twoim przyrodzonym przeklętwie/ y w twej nędzy twego pielgrzymowánia poćiefzyć/ y vwefelić może. *SkarŻyw* 1, 2.

»przeklęstwo straszliwe« (1): A iefli niefpławiedliwie á krzywie przyfyęgalz/ day pánie Boże thobie zá Błogofławieńftwo przeklęstwo (*marg*) Przeklęstwo ftráfzliwe zá niefpławiedliwą przyfyęgę. (–) *GroicPorz* aa2.

»wieczne przeklęstwo; wieczność przeklętwá« [szyk 10:1] (10;1): á niepomóże mu [*niewinnemu człowiekowi*] fnadz y pokorá iego przedfię fie oni ftaráią aby go co rychley zánifćzić. Bo fnadz fię iem ták lepiej podoba áby miałto błogofławieńftwá wieczne przeklęstwo [!] fie nánie obroćiło *RejPs* 163v; Abowiem was w thym iftotnie vpewniám/ iz káзде błogofławieńftwo tákiego [*nierządneho fługi kościelnego*] obroći fie wam w wieczne przeklęstwo á w pomftę v Páná wálzego. *RejPos* 189v, 40v; *RejZwierc* 42; gdy wfzyfcy pomárfzy/ wfzyfcy záś będą ku infzemu żywotowi wzbudzeni: iedni ku wiecznemu błogofławieńftwu/ á drudzy ku wiecznemu przeklętwu: tedy też tám koniec będzie kroleftwá *CzechRozm* 182; Napierwey temu wfzyfcy mamy vwierzyć/ iz fię ten Pan náfz raczył z námi złączyć/ gdy ná fię wziął náfze człowieczeńftwo/ chcąc z nas zgładzić ono wieczne przeklęstwo. *ArtKanc* N7, B3; *WujNT Hebr* 6 arg; *SiebRozmyśl* F2v; *PowodPr* 11; A Pan też rzecze: W czás było miłofierdzia fzukáć: precz przekłęci. A gdzież nam każełz? W ogień. A długoż? Ná wieki wiekom. (*marg*) wieczność przeklętwá. (–) *SkarKaz* 7a.

»przeklęstwo Zakonu, zakonne« [szyk 10:1] (6:5): wfzićciřmy pod przekleřtwem [!] zakonu/ dokąd nieuwierzimy. *SeklKat* Nv; *MurzHist* Fv; *RejPos* [310]; Przetoż Kryřtus iest dořkonáłość zakonu y wypełnienie zá nas ktory iáko przeklęstwo zakonne z nas ziął/ [...] ták też [...] *WujJudConf* 77v; *CzechRozm* 96; *CzechEp* 32, 294; [*pierwsi rodzicy*] wpádli w gniew frogi Páńfki/ y pod przeklęstwo zákonu iego *WerGořc* 207, 208; Chrifus nas wykupił od przeklętwá zakonu [*redemit de maledicto legis*]/ fřawfzy fię zá nas przeklętwem (ábowiem nápiřano/ Przekłęty káždy ktory wiři ná drzewie) *WujNT Gal* 3/13, s. 661.

Szeregi: »przeklęstwo i biada« (1): vchodźmy tego przeklętwá y tey biády/ ktora nam Pan Bog przez Proroká grozi. *SkarKazSej* 701b.

»(i) błogofławieńftwo i przeklęstwo« = *benedictio et maledictio Vulg, PolAnt* [szyk 9:1] (10): Biorę fobie dziř ná fwiádectwo Niebo y Ziemię/ zem przełóżył wam dziř żywot y dobre/ błogofławieńftwo y przeklęftwo *Leop Deut* 30/19, *Deut* 11/26; *RejZwierc* 5v; A potym tak czytał [*Jozue*] wfzytkie fłowa zakonu/ błogofławieńftwa y przeklętwá/ wfzytko iáko nápiřano wfkiefgach zakonu. *BudBib Ios* 8/34, *Deut* 30/1; *SkarŻyw* 303 *marg*; Z tychże vřt wychodzi błogofławieńftwo y przeklęstwo. Nie mać to ták być bráćia moi. Izali fřok z iednegoż źrzdłá wypuřcza fłodką y gorzká wodę? *WujNT Iac* 3/10; *PowodPr* 6, 85; Z duřze ná ciáło fřpada y błogofławieńftwo y przeklęstwo. *SkarKaz* 6b. [*Ponadto w przeciwřstawieniach* 29 r.]

»boleść i przeklęctwo« (1): Odday im zá rowno miły Pánie według spráwy rąk ich. thy im dářz boleść ferdeczną/ y przeklęctwo twoie [*dolorem cordis, maledictionem tuam*]. *BibRadz Thren* 3/65.

»przeklęctwo a (i) dekret« [szyk 1:1] (2): wvierz mocnie obietnicam Páná řwego/ á řtrzeřz řie kędy mořelřz ábyřz zář nie przywrocił ná řię onego przeklęctwá á onych řrogich dekretow/ ktore řą vczynione ná przeřtępcę zakonu tego thák řrogiego. *RejPos* 179v, 103v.

»gniew i (a) przeklęctwo« = *anathema et ira Modrz* [szyk 7:3] (10): Krzyř teřz przeřládowánia y řromocenia zowie gniewem Bořym/ y przeklęctwem/ ktore řą znákami pewnego błogorławieńřtwá Bořego *GrzegRóżn* K3; *OrzQuin* O; *RejPos* 142; Płáčz á nářzekay nędzna zięmio/ gdyř ná tobie nic inřzego nie mářz iedno gniew á przeklęctwo/ łotrořtvo/ złodzieyřthwo/ fářřz y kářda niepobořnořć/ á iř iuř nie dáleko vpadek twoy á zginienie twoie. *RejZwierc* 191v, 190, 256v; Abowiem zakon řpráwuie gniew/ y opowieda przeklęctwo. Lecř łářkę y błogorławieńřtvo Ewánřelia przynoři *WujJudConf* 78v; *ModrzBaz* 144; *WerGořc* 207; [o *Maryi*] y przeřdřiefz w řwym błogorławieńřtwie/ Wřzytkię mátki y pánny/ co w wiecznym przeklęctwie Y gniewie byřly/ y řą. *SiebRozmyřl* F2v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»przeklęctwo, grzech« (1): kářde ciáło ktore řie kolwiek rodzi ná ten řwiát/ ieřt pod przeklęctwem ieřt pod grzechem *RejPos* 152. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»hańba i przeklęctwo« (1): Ná co mi teřz X(iądz) K(anonik) ták odpowiędřiał/ iře řię nic nie obawiał wieczney háńby/ y przeklęctwá [!]/ ná zborze řwoim zořtáwić/ by iedno tylko iáko ták/ řtolice Piotrowey w Rzymie dowieřć y dokázác *NiemObr* 52.

»przeklęctwo a kařń« (1): prawđřiwym zá grzech žalem nas dotknął: przeklęctwá á kařni zářřuřzone od nas oddaliř [*maledictiones et calamitates meritas a nobis avertat*] *ModrzBaz* 144v.

»przeklęctwo i kłopot« (1): A wřzákož řie wy řtrzeřćie rzeçy zápowiędřianych/ ábyřćie řie niczego z nich nie dotykalí áni ich bráli/ byřćie w przeklęctwo y w kłopot [ne ... ponatis ... in anathema, et turbetis ea] nie wpráwili wořfká Izráelřkiego. *BibRadz Ios* 6/18.

»niewola i przeklęctwo« (1): Bog obiecař/ iř przeřeń [przez *Syna*] on wář chytry miał řtártą mieć głowę/ ktory ná nářze pierwřze rodzice/ y ná nas teřz potomřtvo ich/ niewolą/ y przeklęctwo przywiodł *CzechRozm* 24v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»przeklęctwo i plaga« (1): wřzytkim im [Mojřesz *poddanym swoim*] przeklęctwem y plagami więřřzemi niřli Egipt řkarány ieřt/ grořiř [*gdyby nie przestrzegali ustaw jego*]. *Skarřyw* 484.

»przeklęctwo, a (i) pomřta« [szyk 4:4] (8): Czo zá moc ma złorzeczeńřtvo nád tymi/ ktory przeřláduię wierne páńřkie iř nigdy pomřthá á przeklęcthwo w nich nie vřtánie. *LubPs Zv marg*, Zv; [Jozue *zebrař wszystkich na górze Garazim*] wyliećiáiąc im dziwne przeklęctwá [!] á dziwne pomřty/ ktore řie nád nimi řrodze dzieć miáły/ ieřliby byli temu wřzytkiemu dořyć nie vczynili ná co řie byli obwiářali. *RejPos* 102, 189v, 261, 277; Bodayře řye tym płařzczem wiecznie nákrywař/ Y tegóř pářá ná řwé boki vřywař: Tę pomřtę/ to przeklęctwo/ da bóğ/ vçuie/ Ktokolwiek bez méy winy ná mię fołdruie [*Vulg Ps* 108/18-19]. *KochPs* 169 [przeřład tego samego tekřtu] *CzahTr* Kv.

»pořtrach a przeklęctwo« (1): A ták lepiej wřdy doczeřny pořtrách cřłowieká řmiertelnego ná máły cřás odnieřć ná řobie/ niřli pořtrách á przeklęctwo wieczne onego Boga řieřmiertelnego/ w ktorego ręce řtrářřna rzeç ięřt wpařć *RejZwierc* 42.

»przeklęctwo a wieczne potępienie« (1): Iz zawnždy źli w przeklęctwie á w wiecznym potępieniu zołthác mułzã zã fwoy zły á fprofny vpor. *LubPs Zv marg.* [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»przeklęctwo i rozpacz« (1): I przetofz wewfzelkiem przeklęctwie [!] i rołpaczy pokim żyw trwac będą/ ani pociefzon być mogę *MurzHist R3.* [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»przeklęctwo, (a) srogość« [szyk 1:1] (2): A ten dobrotliwy Syn á then náfz miłofściwy Pan/ Pan Iezus Kriřtus/ wřzytki ty frogořci/ wřzytki ty przeklęctwã zwyciężył/ przełomił/ á vbłagał męką fwoiã fwięta *RejPos 139*, [278].

»przeklęctwo i śmierć wieczna« (1): Tãm á nie indziey/ to ieřt w řwiętey iednořci/ błogofławieřstwo y żywot: á okrom niey przeklęctwo y śmierć wieczna. *SkarJedn 4.* [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»przeklęctwo i (a) upadek« [szyk 1:1] (2): kogo on odstąpi/ á opuřci z miłofierdzya fwego/ to iuż tãm więć wřzytki przeklęctwã/ á wřzytki vpadki/ będą rołciãgniony nád nędznym ciãłem y nád dułzã iego. *RejPos 106v*, 277. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

»przeklęctwo i utrata (a. tracenie)« [szyk 1:1] (2): *CzechRozm 45*; Do tãkich vtrat y przeklęctwã/ pewnie as tã wãłzã niezgodã/ y rořtyrki domowe przyprãwiã. *SkarKazSej 674a.*

»nie przeklęctwo ani złorzeczeństwo« (1): *Skarze cię Bog [Act 23/3].*) Nie rzekł/ Boday cię Bog vbił ábo řkarãł: ále řkarze cię Bog. Bo to ieřt prorocctwo/ á nie przeklęctwo/ áni złorzeczeństwo *WujNT 492.* [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.: złorzeczenie*].

Wyrażenie przyimkowe: »pod przeklęctwem« = *pod groźbã klãtwy* (2): Saul áby fie pogoniey nie mieřzkãł/ rołkazał pod przeklęctwem y gãrdłem/ áby żadny nie iadł áż do wieczorã áżby fie pomřcił nád nieprzyiacielmi *BielKron 64v*; *CzechRozm 207v.*

W przem (7) : Słyszãłã teź podobno pirwey nędznicã [...] o Mefyãfzu/ iãki miał być/ iãki fie miał zyãwić/ iz w przyřciu iego miały być wřzytki narody vbłogofławione/ á iz miał złãmãć iãrżmo ciężkořci zakonney/ y przeklęctwã iego *RejPos [310]*; nic inřzego im nie zořtãwuiã/ iedno pobutkę ku rozmãitym zbytkom/ á podpałę przeklęctwã Bożego/ ktore ie czyniã y nã tym fwiecie y nã onym wiecznie nieřzcęřliwemi. *RejPosWstaw [41³]*; Przed řieniã tego domu wřzytko przeklęctwo z defzczem pãdnie. *SkarJedn 3*; Cãrogrocka [*stolica*] iãko od mãtki fwey odstãpiłã/ tãk przeklęctwo niepłodnořci wzięłã *SkarJedn 398*; Widzãc tedy P. Bog złořć czãrtowfkã/ naprzod zãrãz czãrtã ábo wężã przeklãł/ mowiãc: przeklętyř miedzy wřzytkimi beřtyami: [...] zořtãnieřz w fwych grzechãch nã wieki/ ziemię tego przeklęctwã twego iedzãc. *SkarŻyw 262*; Ziemiã fię zãrãziłã od obywatelow fwoich: bo przeřtãpili zakon/ odmienili prãwo/ rozprořzyli przymierze wieczne. dla tegoż przeklęctwo ziemię pořrze/ y grzeřzyć będą obywãtele iey [*Vulg Is 24/6*]. *SkarKazSej 701a [idem] 702a.*

2. Klãtwa rzucona przez zwierzchników Kořciola rzymskiego na odstępców od wiary, wyłãczenie ze społecznořci Kořciola rzymskiego (3) :

W połączeniach szeregowych (2): Cf »kłãć przeklęctwo«.

Zwroty: »przeklęctwo dać« (1): wiedzãc że óno Concilium [*trydenckie*] przeklęctwo dãłó [!]/ ktoby nie wedle ich Dekrętã Wielkięynocy řwięcił/ [...] wyfãdzili nã to ludzi w Mãthemãtyce vczõnych dořyć/ ktrzyby te minuty zãniędbãłé zãs w rēzē wprãwili *Oczko 30.*

»kłaść przeklęctwo« (2): A ielzche nád to coś my Theophilá (Pátryárchę Alexándryińskiego) złożyli/ wyklinanie nań kładziemy/ y wżytko przeklęctwo/ y od Chrześciánstwa odcięcie. *SkarJedn* 133 [*idem*] *SkarŻyw* 90.

3. *Złorzeczenie, urąganie; execratio, maledictum Mącz* (10) : Vítác yego [*występnego*] pełne fą przeklęctwá gorzkości/ A pod ięzykyem yego zdrádá fáłz próżności. *LubPs* C2v; *Execratio*, *Przeklinanie/ przeklęctwo/ też poprziśięzenie. Mącz* 363d; á byś miał y iednę łuknię przedác á w drugiey fie do domu wroćić/ thedyć to lepiej będzie/ niżli głos niewinny á przeklęctwo ná fię puścić. *RejŻwierc* 27; gdy z Miálthá wychodził [*Arystydes wygnany z Aten*]/ nie žádał Obywátelom onego Miálthá od Bogow nic złego/ áni czynił żadnego przeklęctwá *Phil* 4; *CzahTr* Kv.

przeklęctwo czyje [= *kto złorzeczy*] [*w tym: G sb* (2), *pron poss* (1)] (3): Bo mózeli być [późniejszy grzech iáko thákíe plugáwe obzárstwo? [...]] A ktemu záfię przeklęctwo nędznych ludzi/ ktore záwždy ná trzy głófy do Bogá [piewać musi. *RejŻwierc* 59v; boię fię Páná Bogá/ áby mię ná twoie przeklęctwo niefkará. *SkarŻyw* 451; *PowodPr* 73.

W połączeniu szeregowym (1): *Maledictum, Złorzeczenie/ Przeklęctwo/ Bluźnierstwo. Mącz* 205c.

W przeciwstawieniu: »przeklęctwo ... błogosławieństwo« (1): Ponieważ ták przeklęctwo tedy miłue/ Niechayże ié zły człowiek ná łobie czuie: Iż go błogosławieństwo wielce miérziáło/ Day to pánie/ áby go wiecznie mijáło. *KochPs* 168.

Szereg: »przygana i przeklęctwo« (1): tych czáfow Niemcy w bieśiádach bárzo fą mężnemi y walecznemi: [...] Y czego frototá mowić/ żeby przed łługámi ábo domownikámi/ tego co wypili niemieli zwroćić/ ábo pod ftoł niewłtydliwie vpuścić/ z wielką ludzi dobrych y bogoboynych przygáná y przeklęctwámi. *PowodPr* 73.

4. *Bluźnierstwo; maledictio Modrz* (4) : [*Simon*] Apoštołom pieniądze dawał/ áby ten ná kogoby ręce włożył/ Duchá świętego brał/ on iego vczynek zá przeklęctwo poczýta Piotr/ iż mniwał/ żeby dar Boży zá pieniądze mógl być kupion. *ModrzBaz* 139v.

przeklęctwo czyje [= *kto bluźni*] [*w tym: pron poss* (1), *G pron* (1)] (2): Słuchaymyż też kanonu Szymieńskiego Koncilium: Z ktorych pierwży iest. Iefli kto oycá y łyná powieda być dwu/ Bogu/ niech będzie przekłety: przeciw ktoremu *X(iądz) K(anonik)* czyniác w to fię ich przeklęctwo łam wdawa. *CzechEp* 249; [*seкта Arian*] łam fundáment religiey Kátolickiey podkopaie: iż wiare krześciánńką [...] opákuie y w pogánstwo obraca: iż pogánkie ná krześciány tyranstwo/ modlitwámi/ ábo włániey przeklęctwem łwym (może byđz zátym) y broniámi łwymi forytuie *PowodPr* 36.

W połączeniu szeregowym (1): *X(iądz) K(anonik)* śmie bálwochwálstwem y błędem/ ábo y przeklęctwem [!] názywác/ iż my człowieká Iezufá Chrístufá łyná Boże⁸⁰ namileyźzego od Bogá zálecone⁸⁰ [...] nie tylko chwalimy/ weń wierzymy/ ále też y z wiary iáko Iednaczá/ Przyczyńcę y Pośrzedniká wzywamy w potrzebách łwoich *CzechEp* 80.

5. *Coś lub ktoś obłożony(-e) kłtwaq; anathema Vulg, PolAnt, Modrz; maledictum Vulg, PolAnt; abominatio Vulg* (48) : Abowiem iáko Duch Święty powieda. By też Anioł zniebá łtąpił/ y inłzey Ewánieliey vtzył/ ma to być przeklęctwo [*anathema sit PolAnt Gal* 1/8] *KrowObr* 85v [*przekład tego samego tekstu CzechEp* 116 [2 r.], *ReszPrz, WujNT*]; A co kolwiek z niebá nieiést przyniesiono/ ále z rozumu y z mozgu ludzkiego wymyflono/ tho wżytko iest przeklęctwo/ iáko Apoštoł łwíety

nápifał. *KrowObr* 90, A2v, B3v, 157, 191v; Ludu Ifraélki ieft między tobą przeklęctwo: Niemożesz fie pierwey ftawić nieprzyiácielowi twemu/ dokąd niezginie ten który fie tą złością fplugáwił. *Leop Ios* 7/13, *Apoc* 22 arg, 22/3; I niechay nic nie zoftawa w rękú wáfzych z onego przeklęcthwá áby Pan Bog záuwiágnawfzy [!] popędliwość gniewu fwego/ zmiłowál fie nád wámi *BibRadz Deut* 13/17; Y nie będzie daley żadne przeklęctwo/ ale ftolica Boża y barankowá/ w nim będzie/ y fłudzy ie⁸⁰ iemu fłuzyc będą. *BibRadz Apoc* 22/3 [*przekład tego samego tekstu Leop, RejAp* 188v, *WujNT*]; ktorego [*Arada Żydzi*] zabili y miálthá zniřczyli/ á łup ku Bożey fłuzbie obroćili/ y przezwáli mieyfce ono Horma/ to ieft przeklęctwo. *BielKron* 42; *RejAp* 187v, 188v; *GrzegŚm* [67]; przeklinániem przeklnieřz ono [*bałwany*]/ á mierząc omierzis ie. Bo przeklęctwo ieft. *BudBib Deut* 7/26, *Deut* 21/23; gdy ty/ [...] ná onym lámym cále przeltánieřz: y ná tym też/ co on z łáfki y woley Bogá Oycá fwego/ dla ciebie vczynił. A to gdy fie dla ciebie ftál przeklęctwem/ y lámego fiebie ofiárowál [*Vulg Gal* 3/13] *CzechRozm* 209v [*przekład i nawiązania do tego samego tekstu CzechRozm* 92, 219v, *CzechEp* 68, 294, *WujNT*], 92, 219v; Przeklęctwá miedzy námi fą o Polacy: nienawiść á wzgárdá bráćiey záflepiká nas *ModrzBaz* 144; Bo co przed tym Bog Izraélczykóm mowił/ to rozumieymy że do nas teraz mowi. Niebędę przy was Polacy/ iefliże z pořrodku was przeklęctwá niewyrzucićie. *ModrzBaz* 144, 143v, 144; ktorzy to ná fynodzie Nićeńfkim [...] vrádzili/ iřz ktoby rzekł *fuiſe quando non eřset*, żeby mowię miáło to być kiedyby go niebyło/ że ten ieft Anáthemá: to ieft przeklęctwem. *CzechEp* 255, 68, 116 [2 r.], 294; *ReszPrz* 8; Proch mowię onych vřt/ przez ktore Pan Chryřtus mowić raczył/ przez ktore głos wychodził nád wřzelákie grzmienie/ Dyabłóm ftrářznieyfzy: przez ktore mowił one błogofłáwione fłowá/ życzyłęm łobie być przeklęctwem dla moiey bráćiey *ReszList* 180; Iefli kto nie miłue Páná nářzego Ieřufá Chriřtuřá/ niech będzie przeklęctwem *WujNT* 1.*Cor* 16/22; te Apořtoł każe mieć zá przeklęctwo/ ktorzy ludzie od Kátholickiey wiáry odwabiáia/ y nowe náuki wnořzú *WujNT* 652, 608 marg, *Gal* 1/8, 9, 3/13, s. 733 (10).

przeklęctwo od kogo (1): Zádałbym ia łam przeklęctwem być od chriřtuřá [!]/ dla bráćiey mey/ dla krewnych mych wedle ciáłá. *CzechRozm* 33v.

W porównaniach (2):

~ *Jako comparatum* (1): A iákož tu ma dáć Pan zá tym dekretem řwoim iákú řpráwę ábo iákie obaczenie przeložonym kroleřtwá tákiego? s ktorego iáko dym leći przeklęctwo przed Máyeřtat řwięty iego. *RejZwierc* 189v.

Jako comparandum (1): A (ták) nie wniefieřz obrzydłóři do do^{mv} twego/ á byłbyř przeklęctwem iáko ono łámo *BudBib Deut* 7/26. ~

Szeregi: »przeklęctwo i diabelřtwo« (1): ty Oleie wáfze nic inřzego nie fą/ iedno przeklęctwo y Dyabelřtwo *KrowObr* 85v.

»kacerřstwo i przeklęctwo« (1): *SkarŻyw* 520 cf *W przén*.

»kłátwá i przeklęctwo« (1): wřtańże á pořwięć lud/ á powiedz im to/ iřz kłátwá y przeklęctwo ieft miedzy nimi [*Vulg Ios* 7/13]. *SkarŻyw* 502.

W przén (2) : BY fię temu Apořtołowi řwe^{mv} Niemcy dziřieyfzy niektorzy w kácerřtwie práwie y przeklęctwie vtopieni przypátrzyć chćieli: iákú im wiáre y řkąd przyniořł Bonifacyuř *SkarŻyw* 520.

Wyrażenie: »synowie przeklęstwa« (1): Przyłudziąc duże nieścáteczne/ máiac ferce wyćwiczone áakomítwem/ fynowie przeklętwá [maledictionis filii] (marg) przekłéci. Hebr. (-) *WujNT 2.Petr 2/14*.

6. *Coś lub ktoś budzący(-e) odrazę, moralnie naganny(-e); exsecratio, maledictio Vulg; abominatio, maledictio Vulg (15)* : kthorego [papieża] zwierzchność nie ieft od Pána Iezu Kryftá Syná Bożego poftánowioná/ ále ieft/ iako śwíety Páweł nápiśał/ Anáthemá/ to ieft/ przeklętwo. *KrowObr B3v*; Rzeczy od Bogá íthworzone/ chociaż fą fámy z liebie dobre/ ále gdy fą w ręku niepobożnych/ thedy nie inák iáko przeklęthwem przed Pánem Bogie^m fą *BibRadz I 108d marg*; [wiele poważnych a wedle świata cnotliwych ludzi/ złém [...] pomagaią/ [...] zaftawuiąc się o wítawy ludzkie/ [...] woleliby złé wítawy cierpieć/ [...] ta mądrość/ wielká się zaiťe przed światém zdá Ale v pana boga [...] przekłétwem ieft i żadne^go mieśca niemá *MurzNT 72v; KsięgiEklez A5v*].

przeklętwo czyje [= kto jest naganny] (2): *RejPos 87v*; A iáko wodá widomy znák omywa widome ciało s plugáwości iego/ tákże niewidomie przez íprawę Duchá śwíatego bywáią z nas omywány krwią pána Kryftuśową wśzytki przeklęthwá náłze. *RejZwierc 196v*.

W połączeniach szeregowych (5): Vkaźcie piśmo Swięte/ gdzie Pan Bog ferćá ludzkie kámienne obiecał ku nabożeńthwu pobudzić pátrząc ná tákowe kije wtrugáne y znáki/ ktorých on nie tylko frodze zakazał tzinić/ ále też thy znáki zowie/ obrzydzenim/ obłudą/ nietzyfthością/ grzechem/ ímrodem/ y przekłétwem. *KrowObr 94, 110*; Abominatio, Przeklętwo/ Mierzioność/ brzydkość. *Mącz 263c*; áno iedno [zboże] pśi połamia [podczas polowania]/ drugie ízkápy podepcą/ áno grzech/ przeklętwo á niewdzięczność dárow bożych. *RejZwierc 110; CzechRozm 163*.

W przeciwstawieniach: »przeklętwo ... czystość i boże błogosławieństwo, śwíatość« (2): [Ci, którzy słuchają szatana] vkázuią iuż śwíatości/ kości vmárłych ludzi/ á czałem też y źwirzące/ wołki śwíęczone/ zyoła drwá/ y ine rozmaíte rzeczy. Ktore nie śwíatościámi/ ále przekłétwem iáwnym á iálnym mogłyby być zázwdy názwáne y rozumiane. *RejPos 338v; CzechRozm 163*.

W porównaniach (2): A iáko pyśńnemu pokorá ieft brzytkość ták y bogátemn [!] vbogi ieftłh przekłéśtwo. *Leop Eccli 13/24; RejZwierc 196v*.

Szeregi: »przeklętwo, (a, i) brzydkość (a. brzydliwość)« = *abominatio et exsecratio Vulg* [szyk 3:1] (4): Thedy rzekł Moyześz: Niemoże tho być: Więc mamy offiárowác Pánu Bogu náłzemu przekleńtwo y brzydliwość Egiptłką [*abominationes enim Aegyptiorum immolabimus Domino Deo*]? *Leop Ex 8/26, Eccli 13/24*; Abominatio est coram deo non sacrificium, Przeklętwo á brzydliwość/ yeft przed pánem Bogiem nie posługá. *Mącz 263c, 9b*.

»grzech i przeklętwo« (1): [Ilekróć pamiątkę wíeczerzy śwíetej obchodzić będziemy] tylekróć ony wśzytki dobrodzyeyftwá/ ktore on nam záłłużył v Boga oycá náłzego niebieskiego/ tą niewinną śmiercią fwoią/ będą ná nas wlane/ á grzechy y wśzytki przeklętwá náłze/ będą nam odpufzczone. *RejPos 87v*.

W przen (1) : Bo fie nápełniła ziemiá cudzołóśtwá/ iż od oblicza przeklętwá rzewno plákála ziemiá *Leop Ier 23/10*.

Synonimy: 1., 2. *anatema, interdykt, klątwa, potępienie, zakłęcie*; 3. *urąganie, złorzeczenie*; 4. *bluźnienie, bluźnierstwo, złorzeczenie*; 6. *brzydkość, brzydliwość, nieczystość, plugawość, sprośność, szkaradość*.

Cf **PRZEKLĘCIE, PRZEKLĘTOŚĆ, PRZEKLINANIE**

MN